

quia propheta inquit: « Ecce quam bonam et quam A
jucundum habitare fratres in unum (*Psal. cxxxii*). »
Illi vero non in unum habitant, qui fratrum se solatio
subtrahunt, aut fratribus insidias præparant. Nos illorum
tristitiæ compatiens, nolimus illis consilium de talibus
objectionibus præbere, priusquam ad vestram interrogatio-
nem per epistolam uostram veniremus. Semper nos scimus
carnales spiritalis solere persequi, et malevolos benevolos
infirmare et lacerare. Prævidere ergo summopere debent
omnes qui sacerdotes Domini persequuntur tam occulte quam
manifeste, ne ad illos pertineat quod Propheta dixit: « Cogitaverunt
malitias in corde suo, tota die constituebant prælia; exacer-
verunt linguas suas sicut serpentis: venenum aspidum sub
labiis eorum (*Psal. cxxxix*). » Et paulo post: « Ca-
dent super eos carbones, in ignem dejicies eos (*ibid.*). »
Et iterum: « Vir linguosus non dirigetur in terra; virum
injustum mala capient in interitu (*ibid.*). » Et per Jeremiam
inquit Dominus: « Omnes in sanguine judicantur, unusquisque
proximum suum tribulat. Omnes in malum manus suas præparant. »
Non debent enim alieni episcoporum aut accusatores aut
judices fieri. Unde de Lot est scriptum: « Ingressus es ut
advena, nunquid ut iudices? (*Gen. xix*). » Accusator autem
episcoporum nullus sit servus, aut libertus, nullaque persona
suspecta aut infamis, repellantur inimici, et omnes laici.
Isti fratres et coepiscopi nostri Bawarienses, veraces Dei
cultores, et boni pastores, pervigili custodia custodiunt
gregem sibi commissum, ne lupi rabies aliquam sancti gregis
oviculam rapiat in prædam. C
Stant pro muro domus Israel, ne aliqua vis inimica
firmamentum Ecclesiæ dissolvat. Qui tales inquietat, et
sua malitia impugnat, licet præsentem, futuram tamen non
evadet pœnam, quia scriptum est: « Qui vos tangit, tangit
pupillam oculi mei (*Zach. ii*). Hæc autem omnia perscripta
vobis ideo

dirigimus, qui estis caput totius sanctæ Ecclesiæ, quæcunque
per orbem diffunditur, et solamen mærentium, quæcunque
tristia vobis contigerunt membris vestris: quia sanctissimi
pastores Christi superius dicti in nulla re a catholica fide
deviantes, sed eandem sanctis operibus, et ecclesiasticis
officiis ornantes, apud nos conquerentes postulaverunt ut
vestræ notitiæ manifesta faceremus, quia et illi per seipsos
vobis eadem innotescere vita comite promittebant. Unde
possimus ut vestra consolatio illorum mærorem ad lætiti-
am reformet, et semper talia membra summo capiti, quod
estis vos, se gaudeant adherere. Illi autem Maravenses,
ut nostris auribus illatum est, in occasionem superbiæ suæ
assumunt, quia a vestra concessione dicunt se metropolitanum
suscipere, et singulariter degentes aliorum episcoporum
consortia refutant. Si hac confidentia diutius inflantur,
usque ad sanguinis effusionem, ut multi arbitrantur,
prosiliant. In quantum præsumimus, admonemus quatenus
vestra auctoritas, priusquam hoc contingat, ad humilitatis
viam illos corrigendo deponat, ut tandem cognoscant cui
dominatui subjici debeant. Nos siquidem debitores esse
cognoscimus, si quid a sanctæ matris Romanæ Ecclesiæ
scilicet contigerit elabi, vos inde certificari, ut vestra
potentia ad rectitudinis lineam perducatur. Quod si vestra
admonitio illos non correxerit, velint, nolint, Franco-
rum principibus colla submittent, et credimus absque
effusione sanguinis et mutua cæde ex utraque parte
tunc posse bene contingere. Iterum iterumque vestræ
dignitatis auribus replicamus quod tam episcopi quam
laici Bawarienses in religione Christianitatis nulla gente
inferiores esse probantur, neque unquam Franci absque
illorum auxilio aut in ecclesiasticis rebus, vel in bellicis
negotiis nominatim vel fama dignum aliquid peregerunt.
Sicut neque illi absque istis.

ANNO DOMINI DCCCCXIII.

ANASTASIUS III

PONTIFEX ROMANUS.

NOTITIA HISTORICA IN ANASTASIUM

(Apud Mansi, Concil., tom. XVIII, pag. 311.)

Anastasius, patria Romanus, Luciani filius, anno Domini nongentesimo decimo, Sergio invasori sedis est subrogatus, tempore Lamberti et Leonis imperatorum. Sedit annos duos et menses totidem. Ticinensem Ecclesiam, teste Sigonio, libro vi de Regno Italiæ, plurimis iisdemque magnificis ornamentis decoravit, concedens ei usum umbellæ, equoque vehi

D albo, crucem præviam in itinere habere et in conciliis a læva pontificis assidere.

Hujus tempore, Lambertus imperator, cum esset annorum triginta duorum, ab Ugone comite Mediolanensi in venatione occulte necatus est, summa regni deinceps ad Berengarium devoluta.

Leo, sextus ejus nominis, imperator orientalis,

ventris profluvio laborans, excessit e vivis anno imperii sui vigesimo sexto. Præterea centum et tredecim novellas constitutiones, Justinianum imitatus, de sacris simul et profanis ridicule nimis edixit. Exstat una sub ejus nomine epistola in bibliotheca sanctorum Patrum, de Christianæ fidei veritate inscripta, qua Spiritum sanctum a Patre Filioque procedentem profitetur his verbis: Ego sum Dominus Deus tuus, creator tuus, lumen de lumine, Verbum de Patre, ex quibus Spiritus sanctus procedit. Quod ideo dictum velim, ut intelligas orthodoxam doctrinam hujus temporis viros disertos recepisse; exclamasse tamen, quod sine œcumenici concilii

Auctoritate in symbolo posita esset. Defuncto Leone, in Oriente frater illius Alexander homo nefarius, anno ætatis suæ vigesimo, una cum Constantino imperatoris Leonis filio puero succedit in imperio, et post sextum mensem imperii, propter contemptum Dei, et sanctarum imaginum, infami exitu, ut tradunt Curopalates, et Aretas, mortuus est, solique Constantino imperium reliquit Anastasius papa cum sedisset annos duos et menses totidem, obiit anno Redemptoris nostri 912, sepultus est in basilica sancti Petri, ut habet epitaphium illius, quod ex Manlio recitat Baronius.

ANASTASII PAPÆ III PRIVILEGIA DUO.

I.

PRIVILEGIUM PRO ECCLESIA VERCELLENSI.

(Anno 912.)

[Opera Attonis, tom. I, præf., pag. ix.]

ANASTASIUS episcopus, servus servorum Dei, reverentissimo et sanctissimo RAGEMBERTO sanctæ Vercellensis Ecclesiæ episcopo, diebus vitæ suæ tantummodo.

Si pastores ovium sole geluque pro gregis sui custodia die ac nocte ferre contemnit, ut ne qua ex eis, aut errando pereat, aut ferinis laniata morsibus rapiatur, oculis vigilantibus circumspectant; quanto sudore, quantaque cura debemus esse pervigiles nos, qui pastores animarum ducimus, attendamus, et susceptum officium exhibere erga custodiam Dominicarum ovium non cessemus, ne in die examinis divini pro nostra desidia ante summum Pastorem negligentiae reatus excruciet, unde modo honoris reverentia sublimiores inter cæteros judicamur! Pallium autem sanctitati tuæ ad missarum solemnia celebranda concedimus, quod tibi non aliter, Ecclesiæ tuæ privilegiis in suo statu manentibus, uti largimur, nisi solummodo in die sanctæ venerandæ Resurrectionis D. N. J. C., seu in natalitiis sanctorum apostolorum, atque in sancti Joannis, et in Assumptione beatæ Dei genitricis Mariæ, simulque in Dominicæ Domini nostri nativitatis diem, pariterque in solemnitate Ecclesiæ tuæ diem, verum etiam et in ordinationis tuæ natalitiorum concedimus diem, sicut a prædecessore nostro domno Gregorio hujus almæ sedis præsule factum est. In secretario vero induere tua fraternitas pallium debeat, et ita ad missarum solemnia proficisci, et nihil sibi amplius ausu temerariæ præsumptionis arrogare, ne dum in exteriori habitu inordinate aliquid arripitur, ordinate etiam, quæ facere poterant, amittantur. Cujus quoniam indumenti honor, modestia actuum vivacitate servanda est, hortamur, ut cuncta ornamenta conveniant, quatenus, auctore Deo, recte, vel ubique possis esse conspicuus. Itaque vita tua filiis tuis sit regula, in ipsa si qua fortitudo in ipsis jacta est, dirigent in ea, quod

B imitantur, aspiciant, in ipsa semper considerando proficiant, ut tuum post Deum videantur bonum, quod vixerint. Cor ergo neque prospera, quæ temporaliter blandiuntur, extollant, neque adversa deiciant, sed quidquid illud fuerit, virtute patientiæ devincatur. Nullum apud te locum, odia nullus favor indiscretos inveniat, districtum mali cognoscant, insontem apud te, culpabilem suggestio mala non faciat, nocentem gratia non excuset, remissum te delinquentibus non ostendas, ne quid ultimum non fuerit, perpetrari permittas, sis in te boni pastoris dulcedo, sit et iudicis revera districtio. Unum scilicet, quod innocenter viventes foveas, aliud, quod inquietos feriendo a pravitate compescas. Sed quoniam non nunquam præpositorum zelus, dum districtus majorum vultu debes existere, transit in crudelitatem correctio, iram iudicio refrena, et censura disciplinæ sic utere, ut et culpas ferias, et ad dilectionem personarum, quas corrigis, nunquam recedas, misericordem te, prout virtus patitur, pauperibus exhibe, oppressis defensio tua subveniat, optantibus modesta erectio contradicat, nullius faciem contra justitiam accipias, nullum quærentem justa despicias, in custodiendo æquitatem excellas, ut nec divites potentiarum aliquid apud nos extra viam suadeant, rationes audire, nec pauperes de re sua faciat humilitas desperare, quatenus, Deo miserante, talis possis existere, qualem sacra lectio præcipit dicens: « Oportet episcopum irreprehensibilem esse (1 Tim. III, 2), » sed his omnibus uti salubriter poteris, si magis magistrum charitatem habueris, quam qui secutus fuerit; aliquantotramite non recedat. Ecce, charissime, inter multa alia, ista sunt sacerdotis . . . . Pallii, quæ, si studiose servaveris, quæque foris accepisse ostenderis, intus habetis, sancta Trinitas reverentiam vestram gratiæ tuæ protectione circumdet, atque in timoris sui via non dirigat, ut post vitæ hujus amaritudines, ad æternam simul perveniamus dulcedinem.

Scriptum per manum Joannis scriniarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ, in mense Februario, indictione quinta decima.

Bene valete.